# ترک تقلید در اجتهاد، از طرف شهید اول در کلام صاحب بحارالانوار و صاحب حدائق

(13:14)

دیروز از حدائق برای شهید اول [d1] نقل کردم. گفتم صاحب حدائق می‌گوید اولین کسی که تقلید را از میان برد ایشان بود. جالب است که این عبارت قبل از صاحب حدائق در بحارالانوار است. این را بعد دیدم. جلد هشتاد و نه اسلامیه که می شود هشتاد و شش بیروت در نرم افزار. اینکه شهید ثانی افقه الفقهاء است را از بحارالانوار گفتم. اما اینکه شهید اول، اولین کسی هستند که تقلید را از بین بردند از علامه مجلسی دیدم. صفحه دویست و بیست و هفت. جالب است که من دوباره رفتوبرگشت کردم که ببینم صاحب حدائق هم از صاحب بحارالانوار نقل می‌کنند یا نه؟ ندیدم نه. معلوم می‌شود که ایشان بحارالانوار را دیده بودند. چون در حدائق از بحارالانوار نقل می‌کنند. لذا عبارت را پسندیده بودند و آورده بودند.

> **ونرى أفكارهم أقرب إلى الصواب في أكثر الابواب وابتداء الفحص والتدقيق وترك التقليد للسلف نشأ من زمان الشهيد الاول قدس الله لطيفه ، وإن أحدث المحقق والعلامة شيئا من ذلك.[1]**

این عبارت عین عبارتی است که صاحب حدائق[2] هم آورده‌اند، ولی قبلش جور دیگری است. این تکه عبارت عین هم است. لذا صاحب حدائق از بحارالانوار نقل می‌کنند. این کار را قویتر می‌کند که علامه مجلسی اول در بحارالانوار گفته اند و شهید اول را جلو انداخته‌اند. افقه فقها را برای شهید ثانی گفته اند.

نمیدانم این جمله را از حدائق گفتم یا نه، ظاهراً نگفتم. این حرف صاحب حدائق کاشف از حرف علامه مجلسی است که فرموده افقه فقهاء شهید ثانی است؛ صاحب حدائق می‌گویند: شهید ثانی که این رساله نمازجمعه را نوشتند هیچ عالم خوش ذهن منصفی پس از ایشان نبود که این رساله را بخواند، مگر اینکه موافق ایشان شود. صاحب جواهر همین را می‌گویند؛ می‌گویند: ایشان این رساله را نوشت و خیل عظیمی را بهدنبال خودشان بردند؛ «هذه مصیبة عظیمة»[3] فرمودند. بنابراین این هم در حدائق جالب است که می‌گویند: شهید ثانی یک رساله نوشت، هر کسی پس از

وا خواند دید مطلب تمام است.

**شاگرد**: سخن [پسر]علامه راجع به شهید اول را نقل می‌کنید؟

---

[1] بحار الأنوار - ط مؤسسةالوفاء نویسنده : العلامة المجلسي جلد : ۸۹ صفحه : ۲۲۷

[2] الحدائق الناضرة في أحكام العترة الطاهرة نویسنده : البحراني، الشيخ يوسف جلد : ۹ صفحه : ۳۷۷

[3] جواهر الکلام، ج ۱۱، ص ۱۷۷-۱۷۹

[d1]?? ??? ????? 13:15 ?? ??????? "???? ????" ??? ????? ??? ???? ???

---

بازبینی #2
ایجاد شده 5 فوریه 2026 15:18:23 توسط ... .
به روزرسانی شده 5 فوریه 2026 15:45:57 توسط ... .